

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการค้นหา และการใช้ข้อสนเทศ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา พฤติกรรมการค้นหา และการใช้ข้อสนเทศในการเขียนวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ คือ แหล่งข้อสนเทศ ประเภทและลักษณะของข้อสนเทศ วิธีค้นหาข้อสนเทศ การนำข้อสนเทศดังกล่าว ไปใช้ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนปัญหาในการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศและ เปรียบเทียบพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำแนกตามคณะ ชั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด โดยมีสมมติฐานว่า พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย จะแตกต่างกันไปตามคณะ ชั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบ การทำวิทยานิพนธ์ และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และ พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม ไปยังนักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น จาก 3 คณะ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่จบการศึกษาปีการศึกษา 2529 จำนวน 69 ฉบับ และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่อยู่ระหว่างกำลังศึกษา เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ 71 ฉบับ รวม 140 ฉบับ ได้รับคืน 116 ฉบับ แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

ผลการวิจัยและอภิปราย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ การทำวิทยานิพนธ์ ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 112 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ 77 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเกษตรศาสตร์ 28 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ 7 คน ในจำนวนดังกล่าวเป็นผู้จบการศึกษาแล้ว 70 คน กำลังศึกษา 42 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ได้ทำวิทยานิพนธ์ ผ่านขั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขึ้นดำเนินการวิจัยแล้ว ในขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย มีนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทำวิทยานิพนธ์ลุล่วงถึงขั้นนี้ 100 คน จาก 112 คน วิธีวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ เป็นการวิจัยลักษณะทดลองภาคสนาม รองลงมา คือการสำรวจ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์เกือบครึ่งหนึ่ง (46 คน จาก 77 คน) ใช้วิธีวิจัยลักษณะการสำรวจ ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเกษตรศาสตร์ ใช้วิธีวิจัยลักษณะทดลองภาคสนาม และทดลองในห้องปฏิบัติการ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้วิธีวิจัยลักษณะศึกษาเฉพาะกรณี และวิธีวิจัยลักษณะอื่น คือ การสร้างแบบจำลอง (Model) นักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ 101 คน เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดมาแล้ว มีเพียง 11 คน ยังไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้

สำหรับการได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กว่าครึ่งหนึ่ง (63 คน) ได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยอาจารย์แนะนำ รองลงมาได้โดยเห็นปัญหาจากงานที่ทำอยู่ และบทความวิทยานิพนธ์ และได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ จากบัตรรายการน้อยที่สุด

พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อมูลสนเทศ

แหล่งข้อมูลสนเทศ

แหล่งข้อมูลสนเทศที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้ในการค้นหาข้อมูลสนเทศ เพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ มีการค้นหาจากแหล่งต่างๆ โดยค้นหาข้อมูลสนเทศจากห้องสมุดคณะที่สังกัด อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา ในระดับมาก ทั้งสามขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ แหล่งข้อมูลสนเทศที่ใช้ในระดับน้อยทั้งสามขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ คือ ห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย บรรณารักษ์

และแหล่งอื่นๆ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการ และแปลงทดลอง โดยมีระดับการใช้แหล่งข้อสนเทศแตกต่างกันไป จากแหล่งข้อสนเทศต่าง ๆ ที่นักศึกษามัธยมศึกษา ค้นหาค้นหาข้อสนเทศนี้ ตรงกับความเห็นของ Wilson (1981: 4) ว่าพฤติกรรมการณ์ค้นหาข้อสนเทศ อาจเกิดหลายรูปแบบ ผู้ใช้อาจค้นหาข้อสนเทศจากระบบทางการ ได้แก่ ระบบสารนิเทศ เช่น ห้องสมุด หรือใช้ระบบอื่น ๆ เช่น ข้อสนเทศจากบุคคล เมื่อพิจารณาตามคณะและชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ พบว่าแหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะใช้ในระดับมากในชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ห้องสมุดคณะที่สังกัด หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย และอาจารย์ แหล่งข้อสนเทศที่ใช้ในระดับน้อยทั้งสามคณะ คือ บรรณารักษ์

ในชั้นดำเนินการวิจัย แหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับมาก ได้แก่ ห้องสมุดคณะที่สังกัด และอาจารย์ แหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับน้อย คือ ห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย และบรรณารักษ์สำหรับชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย แหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับมาก คือ อาจารย์ แหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับน้อย คือ ห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย และบรรณารักษ์

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ห้องสมุดคณะที่สังกัด และอาจารย์เป็นแหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย ใช้ในระดับมากในชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา ใช้ในระดับมากในชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยเท่านั้น บรรณารักษ์เป็นแหล่งข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทั้งสามคณะ ใช้ในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ในขณะที่ห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัยมีการใช้ในระดับน้อย ในชั้นดำเนินการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลดังกล่าวชี้ชัดว่า นักศึกษามัธยมศึกษา ค้นหาค้นหาข้อสนเทศจากแหล่งข้อสนเทศที่ตนมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด และค้นหาค้นหาข้อสนเทศจากแหล่งข้อสนเทศ ที่สามารถเข้าถึงข้อสนเทศได้ง่ายที่สุด การติดต่อกับค้นหาค้นหาข้อสนเทศจากแหล่งบุคคล เช่น อาจารย์ เป็นช่องทางการค้นหาค้นหาข้อสนเทศที่สำคัญของนักศึกษามัธยมศึกษา ดังเช่นที่ Bebout (1975: 43) และ Subrahmanyam (1983: 202) พบว่าการติดต่อกันระหว่างบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ เป็นสิ่งมีคุณค่าเช่นเดียวกับนักศึกษามัธยมศึกษาถามอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขาในระดับมาก

ผลการทดสอบการใช้แหล่งข้อสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ กับคณะเกษตรศาสตร์ ใช้แหล่งข้อสนเทศแตกต่างกัน ในชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล โดยนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ใช้แหล่งอื่นได้แก่ ห้องปฏิบัติการ และแปลงทดลองในระดับมากและปานกลาง ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ใช้แหล่งข้อสนเทศดังกล่าวในระดับน้อย

สำหรับการใช้แหล่งห้องสมุด การใช้มีความแตกต่างกัน ขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ค้นหาและใช้ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดคณะที่สังกัดในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับมากและปานกลาง ทำนองเดียวกันขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย ในระดับปานกลางในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ แต่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ใช้ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Summers และคนอื่น ๆ (1983: 75-85) ที่ได้ข้อสรุปจากการศึกษาว่า การใช้แหล่งข้อสนเทศ เป็นผลมาจากปฏิภพที่ซับซ้อนระหว่างตัวแปร ลักษณะเฉพาะบุคคล ตำแหน่งหน้าที่การงาน และลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ใช้

ประเภทของข้อสนเทศ

ประเภทของข้อสนเทศ ที่นักศึกษามหาวิทยาลัย ค้นหาและนำมาใช้ในระดับมาก ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย วารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาไทย รายงานการวิจัยภาษาไทย ประเภทของข้อสนเทศที่นักศึกษามหาวิทยาลัย ค้นหาและนำมาใช้ในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ วัสดุข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ ข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง จะเห็นได้ว่าข้อสนเทศภาษาไทย เป็นข้อสนเทศ ที่นักศึกษามหาวิทยาลัย ใช้และค้นหาในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

เมื่อพิจารณาตามคณะ และชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ประเภทของข้อสนเทศที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ค้นหาและใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย วารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาไทย และรายงานการวิจัยภาษาไทย ส่วนวัสดุข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ และข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลองเป็นข้อสนเทศที่ค้นหาและใช้ในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

สำหรับประเภทของข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ค้นหาและใช้ในระดับมาก ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาต่างประเทศ ข้อสันเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง และใช้โสตทัศนวัสดุในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ประเภทของข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ค้นหาและใช้ในระดับมาก ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ สำหรับโสตทัศนวัสดุ และข้อสันเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง ปรากฏว่า ใช้ในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า หนังสือภาษาไทย วารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาไทย และรายงานการวิจัยภาษาไทย เป็นข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับมากเท่านั้น หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาต่างประเทศ เป็นข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ และข้อสันเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง เป็นข้อสันเทศที่ใช้ในระดับมาก วิทยานิพนธ์จดหมายเหตุศึกษาศาสตร์เป็นข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับมากเพียงคนเดียว สำหรับโสตทัศนวัสดุ เป็นข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัยทั้งสามคณะใช้ในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ข้อสันเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลองเป็นข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้ในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

ในแต่ละชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ มีข้อสันเทศบางประเภทที่นักศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย ใช้เฉพาะบางชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ คือ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วารสารสาระสังเขปและครุขันธ์ บรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา และบรรณานุกรมหรือเอกสารท้ายเล่ม หนังสือหรือทำยบทความ เป็นข้อสันเทศที่ใช้เฉพาะในขั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลที่ได้ตรงกับข้อสรุปของ White (quoted in Exon 1978: 358-359) ที่ว่าประเภทของข้อสันเทศที่ผู้ใช้ค้นหา ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่กำลังทำวิจัย แต่สัมพันธ์กับบทบาทที่นักวิจัยต้องกระทำในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย นอกจากนี้ ชั้นของการตัดสินใจยังเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อพฤติกรรมการค้นหาข้อสันเทศ ยิ่งบุคคลเข้าใกล้ชั้นการตัดสินใจเท่าไร ผลผลิตข้อสันเทศจะจำกัดเฉพาะและเกี่ยวกับบุคคลนั้นมากขึ้น (Landau 1982: 84-85) ในขั้นการตัดสินใจขั้นแรก การรับรู้/ความรู้ เทียบได้กับขั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลผลิตของข้อสันเทศ

จึงเป็นข้อสันเทศที่มีรายละเอียดเบื้องต้น และชี้ว่าข้อสันเทศที่เฉพาะ ซึ่งหนังสืออ้างอิง วารสาร
สารสังเขปและครุขันธ์ บรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา และบรรณานุกรมหรือเอกสารท้ายเล่ม
หนังสือหรือท้ายบทความ เป็นข้อสันเทศที่มีลักษณะดังกล่าว

งานวิจัยครั้งหนึ่งพบว่า ข้อสันเทศแต่ละประเภทที่นักศึกษามัธยมศึกษา ค้นหาและใช้
ในแต่ละชั้นตอนยังแตกต่างกันอีกด้วย โดยค้นหาและใช้หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารต่างประเทศ
ในระดับมาก ในชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนในชั้นดำเนินการวิจัย และชั้น
วิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย ใช้ในระดับปานกลาง จึงกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการค้นหา
และการใช้ข้อสันเทศของนักศึกษามัธยมศึกษา นอกจากจะแตกต่างไปตามคณะแล้ว ยังแตกต่าง
ไปตามชั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์อีกด้วย

ลักษณะของข้อสันเทศ

ลักษณะของข้อสันเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษาทุกคณะค้นหาและใช้ เป็นข้อสันเทศที่
เข้าใจง่าย ถูกต้อง ครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทันสมัย และทันเหตุการณ์ ในระดับมาก
ทั้ง 4 ลักษณะ ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ โดยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษา
มัธยมศึกษา ค้นหาและใช้ข้อสันเทศที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาตามคณะ พบว่า
ในชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามัธยมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
ค้นหาและใช้ข้อสันเทศ ที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก ในชั้นดำเนินการวิจัยและชั้นวิเคราะห์ข้อมูล
และอภิปรายผลการวิจัย ค้นหาและใช้ข้อสันเทศที่เข้าใจง่าย เป็นอันดับแรก

สำหรับนักศึกษามัธยมศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ ในชั้นกำหนดปัญหาและเขียน
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย ค้นหาและใช้ข้อสันเทศ
ที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก แต่ในชั้นดำเนินการวิจัย ค้นหาและใช้ข้อสันเทศที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์
เป็นอันดับแรก

ส่วนนักศึกษามัธยมศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ค้นหาและใช้ข้อสันเทศที่ถูกต้อง
เป็นอันดับแรก ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของข้อสันเทศที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ คือ
ข้อสันเทศที่ถูกต้อง สาเหตุที่นักศึกษามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ค้นหาและใช้ข้อสันเทศที่
เข้าใจง่าย เป็นอันดับแรก ในชั้นดำเนินการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัย

อาจเนื่องมาจาก วิธีวิจัยเป็นการสำรวจ จึงต้องการข้อสนเทศที่เข้าใจง่าย เพื่อพรรณนา
 เรื่องที่ศึกษา สำหรับสาเหตุที่นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย ค้นหาและใช้ข้อสนเทศที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์
 เป็นอันดับแรก ในขั้นตอนการวิจัย อาจเนื่องมาจาก วิธีวิจัยเป็นการทดลองจำเป็นต้องใช้
 ข้อสนเทศที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เพื่อเตรียมการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการทดลอง

วิธีค้นหาข้อสนเทศ

วิธีค้นหาข้อสนเทศ ที่นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย ใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำ
 วิทยานิพนธ์ คือ การยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด การถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ
 การสนทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน/ผู้ร่วมงาน ขณะที่ยืมระหว่างห้องสมุด
 การถามจากบรรณารักษ์ การทดลองในห้องปฏิบัติการ และการสังเกตจากแปลงทดลอง
 ปรากฏว่าใช้ในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

เมื่อพิจารณาตามคณะ พบว่าวิธีค้นหาข้อสนเทศที่นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย คณะ
 ศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ยืมหนังสือ เอกสารจาก
 ห้องสมุด ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ สนทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน/ผู้ร่วมงาน วิธีค้นหา
 ที่ใช้ในระดับน้อยทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ คือ ยืมระหว่างห้องสมุด ถามจากบรรณารักษ์
 ทดลองในห้องปฏิบัติการ และการสังเกตจากแปลงทดลอง

สำหรับนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ วิธีค้นหาข้อสนเทศที่ใช้ในระดับมาก
 ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ คือ ยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด การถ่ายเอกสาร/คัดลอก
 ข้อความ สนทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน/ผู้ร่วมงาน ยืมหนังสือ เอกสารจากอาจารย์
 เพื่อน/ผู้ร่วมงาน และสังเกตจากแปลงทดลอง ขณะที่ยืมระหว่างห้องสมุด และถามบรรณารักษ์ใช้ใน
 ระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

วิธีค้นหาข้อสนเทศที่นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้ในระดับมากในทุก
 ชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ
 สนทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน ผู้ร่วมงาน ขณะที่สังเกตจากแปลงทดลอง ปรากฏว่า
 เป็นวิธีที่ใช้ในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

โดยสรุปจะเห็นว่า วิธีค้นหาข้อสนเทศของนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยทั้งสามคณะ คือ
 ยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด การถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ สนทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อน/ผู้ร่วมงาน เป็นวิธีค้นหาข้อสนเทศที่ใช้ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับ นักศึกษามัธยมศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มีวิธีค้นหาข้อสนเทศเพิ่มเติมอีก คือ ยืมหนังสือ เอกสารจากอาจารย์ เพื่อน/ผู้ร่วมงาน และสังเกตจากแปลงทดลอง ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์

การมีระหว่างห้องสมุด และถามบรรณารักษ์ เป็นวิธีค้นหาข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์ ใช้ในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ การสังเกตจากแปลงทดลอง เป็นวิธีค้นหาข้อสนเทศที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้ในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ และนอกจากนี้นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ยังค้นหาข้อสนเทศโดยการทดลองในห้องปฏิบัติการในระดับน้อย ในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์อีกด้วย

การที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ค้นหาและใช้ข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง และข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ ในระดับมากและปานกลาง ขณะที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ข้อสนเทศดังกล่าวในระดับน้อย และนักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ค้นหาและใช้ข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ ในระดับปานกลาง และใช้ข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลองในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีวิจัยที่แตกต่างกัน นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ เกือบครึ่ง (46 คน) ใช้วิธีวิจัยลักษณะการสำรวจ ขณะที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ใช้วิธีวิจัยลักษณะทดลองภาคสนาม และทดลองในห้องปฏิบัติการ จากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันเอง ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม การค้นหาข้อสนเทศจากแหล่งข้อสนเทศต่าง ๆ แตกต่างกัน Wilson (1981: 9-10) ได้ชี้ถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความต้องการและพฤติกรรมการค้นหาข้อสนเทศว่า นอกจากจะพิจารณาถึงบทบาทในการทำงานแล้ว ควรพิจารณาสภาพแวดล้อมอื่นๆ ด้วย เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน มีผลกระทบต่อลักษณะงานที่ทำ และมีผลต่อพฤติกรรมการค้นหาข้อสนเทศในที่สุด

ในแต่ละชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ มีวิธีค้นหาข้อสนเทศบางวิธีที่นักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย ใช้เฉพาะบางชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ คือ การค้นจากบัตรรายการ บัตรบรรณานุกรมวารสาร บทความวิทยานิพนธ์ วารสารสารสังเขปและบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา เป็นวิธีค้นหาข้อสนเทศที่ใช้เฉพาะชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยนักศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ค้นหาข้อสนเทศโดยใช้บทความวิทยานิพนธ์ บัตรรายการ

ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ค้นหาข้อสนเทศโดยใช้บัตรครรชนีวารสาร บัตรรายการ ในระดับมาก ขณะที่นักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ค้นหาข้อสนเทศโดยใช้บัตรรายการและบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Subrahmanyam (1983: 200-204) ในเรื่องของการใช้บัตรรายการ บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ และการถามอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนร่วมงาน โดยงานวิจัยของ Subrahmanyam พบว่านักศึกษาริฎฎาเอกทางสังคมศาสตร์ ที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัย Sri Venkateswara ใช้บัตรรายการ วิทยานิพนธ์ ในการวางแผนและออกแบบงานวิจัย และปริทัศน์วรรณกรรม อาจารย์ เพื่อนร่วมสถาบัน และผู้เชี่ยวชาญ มีความสำคัญต่อการรวบรวมบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องและการวิจัย เช่นเดียวกับงานวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้บัตรรายการ และบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ในการค้นหาข้อสนเทศในระดับมาก

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ได้ ยังมีความแตกต่างจากงานวิจัยของ Subrahmanyam ในเรื่องการค้นหาข้อสนเทศโดยการถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ และการค้นจากวารสารสาระสังเขปและครรชนี กล่าวคือ Subrahmanyam พบว่า นักศึกษาริฎฎาเอกทางสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย Sri Venkateswara ไม่ใช้บริการถ่ายสำเนาเอกสารและวารสารสาระสังเขป ในขณะที่งานวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ค้นหาข้อสนเทศโดยการถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ ในระดับมาก ค้นวารสารสาระสังเขปและครรชนี ในระดับปานกลาง สำหรับการยืมระหว่างห้องสมุด นักศึกษาริฎฎาเอกทางสังคมศาสตร์ในงานวิจัยของ Subrahmanyam เห็นว่าเป็นประโยชน์มาก แต่นักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ค้นหาข้อสนเทศด้วยวิธีนี้ในระดับน้อย

การใช้ข้อสนเทศ

การนำข้อสนเทศที่ค้นหาได้มาใช้ งาน พบว่าต่างกันไปตามขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ การใช้ข้อสนเทศจะลดลงตามขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ในขั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อสนเทศที่ค้นได้ นำไปใช้หลายประการด้วยกัน คือใช้เขียนปัญหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ขั้นตอนอื่น ได้แก่ ขั้นตอนดำเนินการวิจัย และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย และใช้เพิ่มพูนความรู้ที่ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ขณะที่ในขั้นดำเนินการ

วิจัย การนำข้อสันเทศที่ค้นหาได้ไปใช้ ลดลงเหลือ 3 เรื่อง และในขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย การใช้ลดเหลือ 2 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าข้อสันเทศที่ค้นหาได้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุด^๕ในขั้นแรกของการทำวิทยานิพนธ์ และลดลงตามลำดับตามขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อสันเทศดังกล่าว

ปัญหาในการค้นหาและการใช้ข้อสันเทศ

ปัญหาในการค้นหาข้อสันเทศจากห้องสมุดที่นักศึกษามหาวิทยาลัยประสบอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามคณะแล้ว พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย ~~๑~~ศึกษาศาสตร์ ประสบปัญหาไม่มีข้อสันเทศที่ต้องการ แม้จะค้นจากเครื่องมือช่วยค้นหาเป็นอันดับแรก นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ประสบปัญหาไม่พบข้อสันเทศที่ต้องการเพราะมีผู้ยืมหรือหายไป เป็นอันดับแรก ขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาเนื่องจากการจัดเก็บหนังสือ เอกสารของห้องสมุดกระจายกระจายหลายแห่ง เป็นอันดับแรก งานวิจัยของ Subrahmanyam (1983: 200-204) พบว่า นักศึกษาปริญญาเอกประสบปัญหานี้เช่นกัน คือ หัวข้อเรื่องของหนังสือกระจายอยู่ตามชั้นต่างๆ สำหรับปัญหาในการค้นหาข้อสันเทศจากแหล่งบุคคลและแหล่งอื่น นักศึกษามหาวิทยาลัย ประสบในระดับปานกลางและน้อย

ปัญหาในการใช้ข้อสันเทศ เกี่ยวกับภาษา ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัยของข้อสันเทศ นักศึกษามหาวิทยาลัยประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง ปัญหาข้อสันเทศไม่ทันสมัย เป็นปัญหาหลักของนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ขณะที่ปัญหาภาษาของข้อสันเทศซับซ้อนเข้าใจยาก เป็นปัญหาหลักของนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากข้อสันเทศทางเกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ ทดสอบสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสันเทศในด้านต่างๆ คือ แหล่งข้อสันเทศ ประเภทและลักษณะข้อสันเทศ วิธีค้นหาข้อสันเทศ และการใช้ข้อสันเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย จะแตกต่างกันไปตามคณะ ขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ผลปรากฏว่า

เมื่อพิจารณาตามคณะ ปรากฏว่าพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสันเทศในด้านต่างๆ

คือ การค้นหาข้อสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ประเภทและลักษณะของข้อสนเทศ วิธีค้นหาข้อสนเทศ และการใช้ข้อสนเทศ นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในด้านต่างๆ แตกต่างกับนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ในชั้นวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัย โดย นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ สอบถามข้อสนเทศจากอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก (2.27-2.58) และค้นหาข้อสนเทศจากห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย บรรณารักษ์ ห้องปฏิบัติการ แปลงทดลองในระดับน้อย (0.07-0.82) ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ค้นหาข้อสนเทศจาก อาจารย์ ห้องสมุดคณะที่สังกัด ผู้เชี่ยวชาญ ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัย ห้องปฏิบัติการ แปลงทดลอง ในระดับมาก (2.20-2.70) และค้นหาข้อสนเทศจากห้องสมุดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และบรรณารักษ์ ในระดับน้อย (0.40-0.60)

สำหรับประเภทและลักษณะของข้อสนเทศ ที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ค้นหาและใช้ในระดับมาก คือ วิทยานิพนธ์ ภาษาไทย หนังสือภาษาไทย รายงานการวิจัยภาษาไทย และวารสารภาษาไทย (2.32-2.63) และค้นหาและใช้โสตทัศนวัสดุ ข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ และข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง ในระดับน้อย (0.07-0.58) ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ค้นหาและใช้ วารสารภาษาต่างประเทศ หนังสือภาษาต่างประเทศ ข้อสนเทศที่ได้จากการสังเกตจากแปลงทดลอง รายงานการวิจัยภาษาต่างประเทศ หนังสือภาษาไทย วารสารภาษาไทย และข้อสนเทศที่ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ ในระดับมาก (2.10-2.60) ข้อสนเทศที่ค้นหาและใช้ในระดับน้อย มีเพียงประเภทเดียว คือ โสตทัศนวัสดุ

เกี่ยวกับวิธีค้นหาข้อสนเทศ วิธีที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับมาก 3 วิธีคือ สันทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน ผู้ร่วมงาน ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ และยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด (2.16-2.73) ขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ มีวิธีค้นหาข้อสนเทศในระดับมาก 6 วิธีคือ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ สันทนากับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน ผู้ร่วมงาน ยืมหนังสือ เอกสารจากอาจารย์ เพื่อน ผู้ร่วมงาน สังเกตจากแปลงทดลอง ยืมหนังสือ เอกสารจากห้องสมุด และทดลองในห้องปฏิบัติการ (2.20-2.70) วิธีที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับน้อย คือ ยืมระหว่างห้องสมุด ถามบรรณารักษ์ ทดลองในห้องปฏิบัติการ และสังเกตจากแปลงทดลอง (0.07-0.80)

ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ใช้ยี่ระหว่างห้องสมุด และถามบรรณารักษ์ (0.45-0.70)

ในการใช้ข้อสนเทศ เพื่อเขียนการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย ทั้งสองคณะ ใช้ในระดับมาก แต่การใช้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ใช้ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ ใช้ในระดับมาก

แต่เมื่อทดสอบโดยรวมแล้ว ไม่พบความแตกต่างของทั้งสามคณะ ทั้งนี้เนื่องจากค่าความแตกต่างของพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ มีไม่มากนัก เมื่อทดสอบโดยรวมจึงไม่พบความแตกต่าง จึงกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย ทั้งสามคณะไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ เพียงคณะเดียวที่มีวิธีค้นหาและใช้ข้อสนเทศประเภทและลักษณะแตกต่างกันทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ โดยในขั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ค้นหาและใช้ข้อสนเทศที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก ในขั้นดำเนินการวิจัย และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยค้นหาและใช้ข้อสนเทศที่เข้าใจง่ายเป็นอันดับแรก

แต่เมื่อทดสอบโดยรวมแล้ว ไม่พบความแตกต่างของทั้งสามขั้นตอน ทั้งนี้เนื่องจากมาจากค่าความแตกต่างของพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์มีไม่มากนัก เมื่อทดสอบโดยรวมจึงไม่พบความแตกต่าง จึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ไม่แตกต่างกันตามขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย คณะเกษตรศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในทุกด้าน

สำหรับประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ผลการทดสอบสัมฤทธิ์ฐาน ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด มีพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในทุกด้านไม่แตกต่างกับนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่มีประสบการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

มีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศของนักศึกษานิติวิทยาลัย ไม่แตกต่างกันตามคณะ ชั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษานิติวิทยาลัยค้นหาและใช้หนังสือภาษาไทย วารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาไทย รายงานการวิจัยภาษาไทย ในระดับมากในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ โดยค้นจากห้องสมุดคณะที่สังกัด และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย ในระดับมากในชั้นกำหนดปัญหาและเขียนงานวิจัย และชั้นกำหนดการวิจัย

เนื่องจากนิติวิทยาลัยเพิ่งเปิดรับนักศึกษาในระดับปริญญาโทได้ประมาณ 8 ปี นักศึกษาที่จบการศึกษามีจำนวนน้อย ดังนั้นวิทยานิพนธ์ที่มอบให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย จึงมีจำนวนไม่พอเพียงต่อการศึกษาค้นคว้า ซึ่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวิทยานิพนธ์เพิ่มขึ้น และควรมีนโยบายให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มอบวิทยานิพนธ์ให้กับหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย อย่างน้อย 1 ฉบับ เพื่อนักศึกษานิติวิทยาลัยจากทุกคณะสามารถมาค้นหาและใช้วิทยานิพนธ์ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารห้องสมุด

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษานิติวิทยาลัยสอบถามข้อสนเทศจากบรรณารักษ์ และยืมระหว่างห้องสมุดในระดับน้อยในทุกชั้นของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารห้องสมุดควรศึกษาหาสาเหตุดังกล่าว เพื่อปรับปรุงบริการของห้องสมุด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้เพิ่มขึ้น

โดยวิชาชีพอของบรรณารักษ์แล้ว บรรณารักษ์ควรเป็นแหล่งแนะนำข้อสนเทศให้แก่ผู้ใช้ได้ยอดดี ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งข้อสนเทศเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารห้องสมุดควรส่งเสริมและสนับสนุน กระตุ้นให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสทราบแหล่งข้อสนเทศดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยในขณะที่ยืมระหว่างห้องสมุด เป็นวิธีค้นหาข้อสนเทศที่จะช่วยผู้ใช้ได้ทรัพยากรที่ต้องการ โดย

เฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้ที่อยู่ในส่วนภูมิภาค แต่นักศึกษานิติวิทยาลัยกลับค้นหาข้อสนเทศด้วยวิธีนี้ในระดับน้อย ผู้บริหารห้องสมุดควรพิจารณาสาเหตุที่นักศึกษานิติวิทยาลัยไม่นิยมค้นหาข้อสนเทศด้วยวิธีนี้ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความล่าช้าหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นักศึกษานิติวิทยาลัยประสบเป็นอันดับแรกคือ ไม่มีข้อสนเทศที่ต้องการ แม้จะค้นจากเครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ รองลงมาคือ ไม่พบข้อสนเทศที่ต้องการ เพราะมีผู้ยืมหรือหายไป และข้อสนเทศที่ค้นได้ มีเนื้อหาไม่ตรงตามต้องการ ดังนั้นบรรณารักษ์จึงควรศึกษาหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้ทราบเนื้อหาของข้อสนเทศที่นักศึกษานิติวิทยาลัยต้องการ และสอบถามความต้องการของสาขาวิชาแต่ละสาขาวิชา เพื่อสามารถจัดหาทรัพยากรได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาหาพฤติกรรมการค้นหาข้อสนเทศในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของนักศึกษานิติวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ใช้เครื่องมืออื่น เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต ในการรวบรวมข้อมูลที่จะช่วยอธิบายหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลที่นักศึกษานิติวิทยาลัยมีพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศดังกล่าว
2. การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ (SPSS^x Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งโปรแกรมสำเร็จรูปดังกล่าวมีข้อจำกัดในการใช้ ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบมาก่อน ดังนั้นในการออกแบบสอบถาม การกำหนดรหัสตัวแปร การกรอกข้อมูลเพื่อให้โปรแกรมดังกล่าวประมวลผล ควรกำหนดให้สอดคล้องกัน
3. ค่าถามที่ถามเรื่อง ประเภทของข้อสนเทศ วิธีค้นหาข้อสนเทศ และการใช้ข้อสนเทศในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยต่างกัน ขั้นตอนการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยตัวเลือกลดลง ดังนั้นพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ข้อสนเทศในแต่ละขั้นตอนจึงลดลงด้วย

แนวทางการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการค้นหาข้อสนเทศในสภาพแวดล้อมอื่น นอกเหนือจากการเขียนวิทยานิพนธ์ เช่น สภาพแวดล้อมการทำงาน ลักษณะองค์กร สภาพภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม
2. ควรมีการศึกษาผู้ใช้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความต้องการที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมการค้นหาข้อสนเทศ